

הוא של הלוקח, שיכול המוכר לומר לו החטים שלך הם שנשרפו. לכן, ביטלו חכמים את קנין הכסף כדי שכל עוד החטים נמצאים ברשות המוכר הרי הם שלו, ותקנו שרק על ידי משיכה קונים, שעל ידי כן לא יבא הלוקח לידי הפסד, כיון שבדרך כלל לאחר המשיכה הוא מביא את החפץ לביתו, ובפרקים אלו בטלו את הצורך במשיכה כדי שיחול הקנין ויהיה הטבח חייב לשחוט לצורך יום טוב⁽¹¹⁸⁾.

מתניתין:

"יום אחד" האמור בתורה ב"אותו ואת בנו", דכתיב "לא תשחטו ביום אחד" — היום הולך בו אחר הלילה שלפניו. שהיום והלילה שלפניו הם יום אחד, שאם שחט את האם בתחילת הלילה אסור לשחוט את בנה כל הלילה וכל יום המחרת עד שתחשך. אבל אם שחט את האם בסוף היום יכול לשחוט את בנה מיד בתחילת הלילה שלאחריו כיון

רבי אלעזר אומר: אמר רבי יוחנן: המשנה עוסקת באופן שלא משך הלוקח אלא שנתן מעות בלבד. ומכל מקום בארבעה פרקים אלו הוא קונה על ידי המעות, משום דהעמידו חכמים דבריהם על דין תורה!⁽¹¹⁷⁾ שמדין התורה הרי נתנית הכסף משמשת למעשה קנין, אלא שחכמים ביטלו את קנין ה"כסף" וכדלהלן, ולצורך יום טוב השאירו את דין התורה בעינו, שהכסף קונה בארבעת הפרקים האלו.

דאמר רבי יוחנן: דבר תורה, מדין התורה, מעות קונות! שהנותן מעות עבור חפץ מסוים נקנה לו החפץ שלא יוכל לחזור בו המוכר או הלוקח. ומה טעם אמרו חכמים — משיכה בלבד קונה ולא מעות!?

גזירה שמא יאמר לו המוכר ללוקח: נשרפו חטיך בעליה. שאלו היו מעות קונות הרי אם היתה נופלת דליקה ברשות המוכר ושורפת את החטים שהלוקח שילם עבורם, לא היה המוכר טורח להצילם, כיון שההפסד

117. מדברי רש"י והרמב"ם [מכירה ט לז] משמע שהעמידו דבריהם מפני שצריכין בשר לסעודות, ולא משום מצוה, אך רבינו גרשום כתב שהטעם משום שחייב לאכול בשר, וכן נקט הרמ"א [ח"מ קצט ג] שהוא הדין בקונה יין לקידוש בערב שבת. ונפקא מינה לדברי התבואות שור שבזה"ז צריך להודיעו בערב שבת, וכי הכל אוכלין בשר, ולרש"י גם יועיל קנין כסף.

118. הגרעק"א העיר שלכאורה לא שייך באופן זה חשש שיאמר המוכר נשרפו חטיך בעליה, שהרי ודאי ירצה להציל את שאר השור ששייך

הרמב"ם [מכירה ל א] כתב שהמוכר שזיכה ללוקח ע"י אחר, יד הלוקח על העליונה ואין המוכר יכול לחזור בו. ואם כן למה כשנתן הלוקח דמים על הבשר נחשב כחביו לאדם ולא כזיכוי. והרי גילה דעתו שרוצה בו. ובתחילה כתב שאין אדם רוצה להרבות בהוצאה על דברי אכילה, ודחה, והסיק שבדבר אכילה נחשב חובה, ובשאר דברים נחשב זכות, וביאר החזו"א [ח"מ ג טו] שקנין דברי מאכל הוא לטובת המוכר ואינו זכות גמורה אף כאשר נתן דמים. ע"ש. ובאור שמח [מכירה כט יא] כתב שזיכוי המוכר מועיל רק כשלא נתן דמים, והוא זכות גמורה, אך כשנתן דמים למוכר, אינו זכות גמורה.